

Samen geloven in de Amsterdamse Bijlmermeer De meest gelovige wijk van Nederland

De Bijlmermeer. Het gezicht van verval, criminaliteit en buitenlanders. Maar deze Amsterdamse wijk heeft ook een heel ander, onbekend gezicht. Een heel religieus gezicht. De Bijlmer wordt wel eens de gelovigste wijk van Nederland genoemd. Tientallen christelijke gemeenten en kerken vestigen zich in de wijk. Sommige voor langere tijd, anderen zijn na een paar maanden weer verdwenen. De komende tijd zullen er Centraal Weekblad artikelen verschijnen over enkele kerken of samenwerkingen in die Bijlmermeer.

In de Nieuwe Stad, het gebouw van de SoW-gemeente, houden op zondag vijf kerkgemeenschappen hun diensten. Daarnaast hebben enkele andere gemeenten ook nog op vrijdagavond en zaterdag een kerkdienst, omdat de zondag vol zit. (webredactie SoW-Bijlmer: ook op zondag wordt de kerk gehoord door diverse kerkelijke gemeenschappen. Dus niet alleen de vijf eigenaarkerken gebruiken het kerkcentrum die dag) In het weekend is het er een komen en gaan van de meest uiteenlopende gelovigen. Jan van der Meulen is een van de twee predikanten van de SoW-gemeente. “Een baan die anders is dan anders”, zegt hij. “Doordat je hier woont en kerkt, moet je er wat mee doen, anders moet je hier niet komen.” Van der Meulen vindt het dan ook vanzelfsprekend dat zijn gemeente intensieve contacten onderhoudt met enkele andere gemeenten in de wijk. Zo is er al langere tijd een diepgaande samenwerking met de Indonesische PERKI. En sinds kort is Van der Meulen druk bezig met de Presbyterian Church of Ghana. Deze twee gemeenten staan qua leer heel dicht bij de SoW-kerken en er wordt dan ook van alles gedaan om de kerken intensiever op elkaar te laten betrekken. Vooral de samenwerking met de PERKI krijgt steeds meer inhoud.

PERKI

De naam PERKI staat voor Persekutuan Kristen Indonesia en is een vereniging van Indonesische christenen in Nederland en in Europa. PERKI bestaat ongeveer zeventig jaar en heeft alleen al in Nederland acht afdelingen. Oorspronkelijk richtte de PERKI zich vooral op de Indonesiërs die in Nederland studeerden. Maar gaandeweg bleek dat steeds meer Indonesische mensen permanent in Nederland gingen verblijven. De aandacht verschoof toen meer naar Nederland. PERKI groeide uit tot een ankerplaats voor Indonesische mensen en gezinnen waar het christelijk geloof in verbinding met de eigen cultuur kan worden beleefd. PERKI is dus geen kerk, maar een vereniging en heeft plaatselijke besturen en een landelijk bestuur. De PERKI organiseert in de Bijlmer twee per maand kerkdiensten in de Indonesische taal. De meeste PERKI leden zijn ingeschreven bij de SoW-gemeente kerken in de Bijlmermeer en daarbuiten. De PERKI ambtsdragers worden dan ook in de SoW-kerk bevestigd.

In de loop van de jaren is de SoW-gemeente meer en meer samen gaan werken met de PERKI. Zo zijn er dit jaar voor het eerst twee gezamenlijke diensten i.p.v. één. We houden gemeenschappelijke gemeentedagen. Sinds een paar jaar worden er gezamenlijke catechisaties gehouden onder leiding van de twee SoW-predikanten.

Ghanezen

Meer in de kinderschoenen staat de samenwerking met de Presbyterian Church of Ghana. “Deze kerk doet mij denken aan de gereformeerde kerk uit mijn jeugd”, zegt Van der Meulen. “Dit is een hele hechte gemeenschap. En ze organiseren zich in de mannen- en vrouwenvereniging en hopelijk binnenkort ook de jongerenvereniging. Iets wat eigenlijk in onze kerken niet meer voorkomt. Ook komt bijbelstudie en gebedsgroep wekelijks bij elkaar.” De samenwerking van onze SoW gemeenten uit Gaasperdam en de Bijlmer en deze gemeente staat nog maar aan het begin. “Een maal per maand is er in Gaasperdam een gezamenlijke tweetalige kerkdienst in het Engels en in het Nederlands, maar de Ghanezen zowel als de Nederlanders lopen meer warm voor de eigen diensten. We gaan de komende tijd praten over hoe de samenwerking er in de toekomst uit kan gaan zien, maar dat is nog een lang en ingewikkeld proces.” Van der Meulen vindt het wel te verklaren dat de samenwerking met deze gemeente wat moeilijker verloopt. “Ten eerste zijn ze wat traditioneler dan wij, maar vooral ook verschil in taal en cultuur speelt een belangrijke rol. En net als Nederlanders wil je toch je eigen cultuur bewaren.”

Hoewel de samenwerking soms moeilijk verloopt is het voor Van der Meulen belangrijk om de contacten warm te houden. “God is er voor iedereen. Daar komt bij dat ik er van uitga dat we veel van elkaar kunnen leren. Wat zij soms te veel hebben, hebben wij te weinig en andersom. We kunnen elkaar aanvullen.” Hij vindt het niet zo’n probleem dat de kerken ook op zichzelf blijven bestaan. “Iedereen wil toch ook zijn eigen identiteit behouden. Ghanezen en Indonesiërs willen niet volledig opgaan in onze kerk. En dat is ook niet vreemd. Dat komt ook in onze gemeente voor. Niet iedereen ziet voordeel in een nauwe samenwerking. Sommige gemeenteleden zijn ook bang om de eigen identiteit te verliezen. Dat is de werkelijkheid waar je mee te maken hebt.”

Cultuur

Door die eigen gewoonten en gebruiken komt Van der Meulen wel eens voor onverwachte situaties te staan. Zelf zegt hij dat hij hier steeds makkelijker mee om leert gaan. “Niet zo lang geleden kwam in de kerk een Surinaamse vrouw naar mij toe die om heilig water vroeg om zich te beschermen tegen boze machten waardoor zij zich bedreigd voelde. In eerste instantie weigerde ik, maar zij zei: u kan toch water uit de kraan nemen en daar een gebed over uitspreken? Ik heb dat toen gedaan. In mijn gebed heb ik voor geestkracht voor haar gebeden en niet voor het water. Na het gebed ging zij opgelucht weer weg.

Een ander voorbeeld was toen bij een Ghanese familie op bezoek kwam. Als eerste moest ik mee komen naar de slaapkamer van een kindje van 2 jaar, waar mij gevraagd werd te bidden voor haar, omdat ze ’s nacht elke keer wakker werd en iets zag. Ook toen heb ik gebeden. Ik sta soms een beetje van mezelf te kijken dat ik dit soort dingen doe. Ik denk niet dat iedereen me daarin zal volgen.” Deze vragen komt Van der Meulen vaker tegen bij de Ghanezen. “Zij hebben veel meer een bidcultuur dan wij. Als je daar op bezoek komt dan bidden we bij binnenkomst en bij het weggaan. Bidden bij allerlei gelegenheden is heel gewoon. Het kwam en komt mij nog vaak te overdadig over. Maar er zit ook een mooie kant aan.”

Van der Meulen vindt het belangrijk dat je de gewoonten en gebruiken van een ander respecteert. Hij wil daar dan ook in principe wel in meegaan. “Met mensen die mij vragen te bidden ga ik niet eerst in discussie. Het is meer mijn eigen discussie achteraf en eventueel met andere theologen en collega’s.” Toch heeft hij ook wel zijn grenzen. “In mijn gebeden gebruik ik mijn eigen beelden en mijn eigen taal en neem ik niet zo maar de voorstellingswereld van een ander over.”

Toekomst

Ondanks de verschillen ligt de toekomst volgens Van der Meulen open. “Ik hoop dat we met de verschillende groepen nog intensiever gaan samenwerken.” Hoe alles gaat verlopen, dat ziet hij in de toekomst wel. Hij heeft nog wel een grote wens. “Het SoW-proces verloopt hier weer op eigen wijze. De Lutheranen staan nog apart van ons. De Lutherse gemeente is hier in de Bijlmer een hoofdzakelijk Surinaamse gemeente. In onze eigen SoW-gemeente zijn niet veel Surinamers actief. De samenwerking die er tot voor een aantal jaren geleden was tussen de EBG en de ELG is afgebroken. We proberen voorzichtig nieuwe bruggen te bouwen nu tussen ELG en SoW. Ik hoop dat we in de toekomst ook in Amsterdam Zuidoost één Protestantse Kerk zullen hebben van hervormden, gereformeerden en lutheranen.”